

המועצה לייצור ושיווק כותנה בע"מ

חברת סיכום עונת 2022

ספטמבר 2023

עונת 2022 – האם שנת שיא של העשור האחרון או שעוד נכוונו לנו שיאים חדשים

מורדי ונטורה – יו"ר מועצת הכותנה

בדברי הסיכום שלי לשנת 2022 כתבתי בין השאר את השורה הבאה:

"יש להניח שבטווח הבינוני המחירים ירדו ואנחנו צריכים לקוות שהם יתייצבו סביב ה-2 דולר לליברה"

אכן, כצפוי, המחירים נמצאים במגמת ירידה ואנחנו נמצאים כעת בצפייה לנקודת שיווי משקל חדשה. בתקופה של ירידת מחירים לקוחות לא ממהרים, בלשון המעטה, לבצע רכש ארוך טווח ולבטח לא בכמויות גדולות, מה שיוצר לחץ אצל חלק מהספקים (המגדלים בעולם) והם מורידים מחירים.

אי הוודאות לגבי המזרע בארה"ב (בשל פגעי מזג אוויר) ומנגד האווירה הכללית בתחום הצרכנות בעולם יכולים להשפיע על מחיר הכותנה באופן משמעותי ואנחנו תקווה שהמחירים יתייצבו בטווח ששומר על כדאיות כלכלית למגדלים.

אני נוהג לשרטט שלושה וקטורים שמשפיעים על כדאיות הגידול: מחיר הכותנה, שער החליפין והיבול (ק"ג סיבים לדונם ואיכות הכותנה). על שניים מהם (מחיר וש"ח) אין לנו השפעה. אנחנו צריכים להתמקד, לחזור ולשגן שבכל הפרמטרים שתלויים בנו אנחנו נדרשים למצוינות.

לסיום, אני מבקש להודות לצוות העובדים של המועצה בראשותו של יזהר שפועל ללא לאות לטובת ולמען מגדלי הכותנה – תודה!!!

עונת 2022 התאפיינה בנקודת שיא של השנים האחרונות מבחינת היקף המזרע שעמד על כ-84 אלף דונם! זו שנה בה לצד המגדלים הקבועים "שסוחבים את הענף על גבם" הצטרפו לא מעט מגדלים חדשים, או מגדלים שבשל חוסר כדאיות כלכלית הפסיקו לגדל כותנה וכעת לאור המחירים הגבוהים ששררו הם חזרו לגדל כותנה. כניסת הקטפת המהדקת שהחליפה את מערך הקטיף הישן (קטפת, עגלת ביניים, מהדק), כמו גם כניסה רחבה יותר של קבלני קטיף, גורמים לכך ש"מחיר" הכניסה או היציאה מגידול הכותנה אינו משמעותי, וככל שיש בקרב המגדלים שימור של הידע המקצועי או פתיחות להיעזר במדריכים מקצועיים, ניתן לחזור ולגדל כותנה בהתאם לכדאיות הכלכלית הפרטנית של כל מגדל ומגדל. אין ספק שככל שמספר המגדלים יהיה גדול יותר, היכולת לתזקק ולשמר את הענף תהיה גבוהה יותר, וזו בהחלט משימה שאנחנו צריכים לשים לנגד עינינו כחשובה ביותר.

השנה היבול הממוצע של זן הפימה חצה את ה-211 ק"ג סיבים לדונם ויש לא מעט מגדלים שהיבול שלהם הינו קרוב ואף גבוה מ-250 ק"ג סיבים לדונם – יעד ששמנו לעצמנו ואנחנו חותרים לשאוף אליו ולראות אותו כמובן מאליו.

בשנת 2022 אחרי מו"מ ארוך וניצול המחירים הגבוהים ששררו בשווקים נחתם הסכם ארוך טווח לגידול **כותנה אורגנית**. ההסכם שנחתם הינו הסכם ל-7 שנים במחיר של 3.4 דולר לליברה וע"פ התחשיבים שלנו זו יכולה להיות גישה מעניינת. סיכום השנה הראשונה מצביע על הפוטנציאל הגלום ב"מוצר" הזה וניכרת התעניינות של מגדלים נוספים שמתמחים בגידולים אורגניים.

סיכום עונת 2022 – מהעונות המאתגרות שידע הענף

זהר לנדאו – מנכ"ל מועצת הכותנה

כמוצר אשר הולך כולו לייצוא, אנו מושפעים ב-100% מהנעשה בשווקי העולם. פלישת הרוסים לאוקראינה בפברואר 2022 זעזע את כלכלת העולם. מחירי המזונות זנקו, האינפלציה זינקה ברוב מדינות העולם ובהמשך, כחלק מהניסיון להורדת האינפלציה, הועלתה הריבית בצורה משמעותית. התוצאה המיידית, עצירת ביקושים בכלל ובענף הטקסטיל במיוחד.

כולנו התפללנו כי עם הפסקת מדיניות ה"אפס הדבקה" בסין ושהרור כל המגבלות, ההתעוררות בכלכלת סין תביא איתה עלייה בביקושים ונתחיל לראות תנועת סחורות מוגברת. לצערנו, מצב הכלכלות במערב, במיוחד בארה"ב ואירופה המערבית לא מייצר צמיחה ובאוויר מרחפת אווירה של מיתון.

כאשר בוחנים את התוצאות המקצועיות, אנו רואים בפומה ירידה משמעותית באיכות, אך מנגד עליה דרמטית בתפוקות. ממוצע של 203 ק"ג לדונם בעונת 2021 לממוצע של 211 ק"ג לדונם בפומה. באקלפי ראינו עליה קטנה באיכות, אך ללא שינוי בתפוקות לדונם כשהממוצע עומד על 197 ק"ג לדונם.

אם שנת 2021 הייתה שנת מעבר מחושך לאור, הרי שנת 2022 סימנה את חזרתו של ענף הכותנה כגורם משמעותית בסל גידולי השדה. ועם זאת על כולנו לזכור כי אנו חיים בעולם מלא תהפוכות וחשוב להסתכל על גידול הכותנה בפרספקטיבה של שנים קדימה.

עונת 2022 הייתה ללא ספק מהמאתגרות שידע ענף הכותנה. סך הדונמים שנזרעו עלה מ 26,700 דונם ל-84,500 דונם. מספר המגדלים עלה מ-39 ל-86, כאשר רבים חזרו לענף אחרי שנים רבות שלא גידלו כותנה. מנגד, מספר המדריכים ומספר פקחי המזיקים לא הדביק את הצרכים בשטח.

האתגר העיקרי עימו התמודדנו היה כושר הקטיף. ערב העונה עמד מספר הקטפות על 15 בלבד, וזאת כאשר הצפי מדבר על 3,500 – 4,000 דונם. לשמחתנו, הייתה התגייסות, ובסופו של יום התחלנו את הקטיף עם 18 קטפות ובהמשך נכנסו עוד שתי קטפות למערך.

העונה חוינו רצף אירועים שהפכו את העונה למורכבת מאד. חודש מרץ היה קר במיוחד, דבר שהביא לעיכוב בזריעה. הקיץ היה נוח במיוחד אבל כנראה גרם לירידה משמעותית ביעילות עצירת הצמיחה וקיבלנו שדות עם צמחים בגובה של 1.80 – 2.00 מ'. יעילות השילוך הייתה לא טובה והתוצאה המיידית הייתה קשיים רבים בקטיף עם קצב יומי נמוך יחסית.

הקטיף הסתיים לקראת סוף נובמבר, כאשר בחצי השני של אוקטובר חוינו מספר ימי גשם, אשר רק תרמו גם הם לעיכובים בקטיף.

שתי המנפסות התמודדו מתחילת עונת הניפוט ועד סיומה עם מחסור משמעותי בכוח אדם וזאת, כאשר הכמויות גדלו פי 3 בהשוואה לעונה הקודמת. תופעה נוספת איתה התמודדו המנפסות הייתה ריקבונות בגליליות, בכמויות שלא הכרנו, דבר שגרם גם הוא לקצב ניפוט נמוך מהרגיל.

ערב תחילת העונה עמד המחיר הרשמי של הפימה על 340 סנט/ליברה ובאוויר הייתה הרגשה של אופוריה. ערב תחילת הקטיף המחיר עמד על 320 סנט/ליברה, אך מאז החל לרדת. תחילה בקצב איטי, אך לקראת דצמבר הקצב גבר ובאמצע מרץ 2023 המחיר הרשמי כבר הגיע ל-180 סנט/ליברה.

ביוני 2022 הצלחנו לרוקן את כל המחסנים ו"להיפרד" מהרבה סחורה שישבה במחסנים תקופה לא קצרה. אך, כמות הכריכות הצפויה חייבו אותנו לדאוג מבעוד מועד לשטחי אחסון נוספים מחוץ למנפסות. סך הייצור העונה עמד על 15,310 טון פימה, 1270 טון אקלפי, 308 טון פימה אורגנית, 260 פימה הורים ו-220 טון אקלה.

נתוני ענף הכותנה

(מספרים מעוגלים – מחירי מכירה)
דולרים במחירים שוטפים

2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	
1,600	1,910	1,700	2,870	2,250	1,600	2,000	מזרע אקלה (דונם)
76,800	20,800	25,050	21,300	28,500	59,000	70,500	מזרע פימה (דונם)
6,400	4,090	3,880	20,230	15,800	7,800	11,300	מזרע אקלפי (דונם)
84,800	26,800	30,630	44,400	46,550	68,400	83,800	סה"כ מזרע (דונם)
220	243	180	350	300	210	180	סיבים אקלה (טון)
15,568	4,068	4,825	4,000	5,400	10,270	11,590	סיבים פימה (טון)
1,270	794	725	4,200	3,500	1,600	2,340	סיבים אקלפי (טון)
17,058	5,105	5,730	8,550	9,200	12,080	14,110	סה"כ סיבים (טון)
0	0	0	0	0	0	0	גרעיני אקלה (טון)
25,063	5,420	7,600	6,500	8,400	16,200	18,200	גרעיני פימה (טון)
2,060	1,355	1,200	7,000	5,800	2,700	3,800	גרעיני אקלפי (טון)
27,123	6,775	8,860	13,500	14,200	18,900	22,000	סה"כ גרעינים (טון)
98	126	78	75	80	75	75	מחיר סיבי אקלה סנט/ליברה (איכות 454)
220	250	176	140	150	152	148	מחיר סיבי פימה סנט/ליברה (איכות 208)
206	183	143	110	125	121	114	מחיר סיבי אקלפי סנט/ליברה (איכות 206)
-	-	-	-	-	-	-	מחיר גרעיני אקלה (\$ לטון)
370	447	400	365	340	300	260	מחיר גרעיני פימה (\$ לטון)
425	476	425	370	340	310	275	מחיר גרעיני אקלפי (\$ לטון)
70	25	15.5	23	28	39	43	הכנסות סיבים (במיליוני \$)
10	3	3.5	5	5	5	6	הכנסות גרעינים (במיליוני \$)
80	28	19	28	33	44	49	סך הכנסות (במיליוני \$)

* כותנה מזון אקלה כוללת רק "הורים" * מכירת גרעינים התבצעה בשקלים לפני הובלה
* מחיר ממוצע של פימה ואקלפי כולל מכירות מוקדמות

נתונים כספיים

איתמר בן-צבי – מנהל אגף הכספים

ביצוע תקציב מועצת הכותנה – במיליוני ש"ח

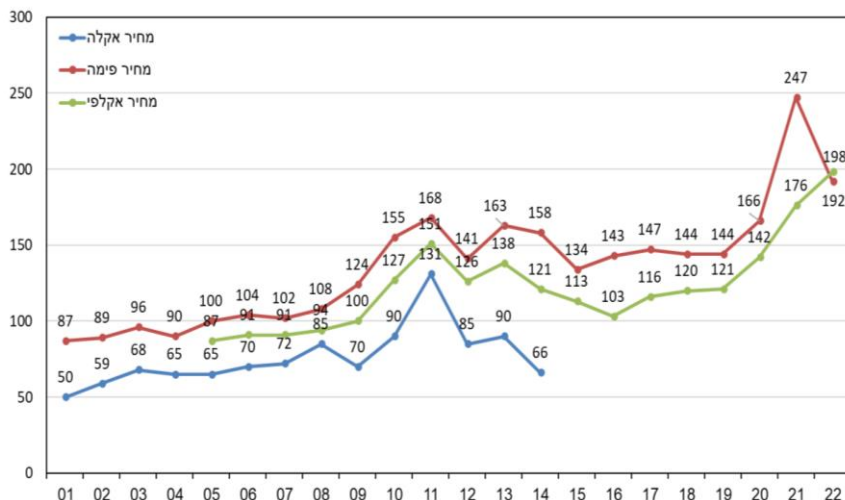
תכנית 2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	שנה
80	84	27	31	45	47	68	סה"כ מזרע - באלפי דונם
הוצאות במיליוני ₪							
4.3	4.0	3.8	6.1	6.8	7.0	7.1	תקציב שוטף
1.4	0.4	0	0.2	0.5	0.6	1.0	השקעות
0.4	0.3	0.1	0.2	0.4	0.4	0.6	תקציב מו"פ
6.1	4.7	3.9	6.5	7.7	8.0	8.7	סה"כ
גבייה במיליוני ₪							
2.7	1.8	1.0	1.3	1.9	2.2	2.6	גבייה ישירה ממגדלים
0	0	0.1	0.2	0.3	0.3	0.5	גבייה לעמלות מחקרים
2.7	1.8	1.1	1.5	2.2	2.5	3.1	סה"כ לגבייה

פדיון ממוצע לדונם בדולרים - לפני גבייה לקרן צבירה

אומדן 2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	
990	1,205	840	695	640	650	600	פימה
980	920	699	690	632	624	585	אקלפי
3.50	3.22	3.21	3.32	3.63	3.52	3.69	שער דולר בפועל

הסכומים כוללים פיצויים מקרן נזקי טבע
כולל רשת בטחון

סנט/ליברה

מחירי כותנה ישראלית למגדל - סנט לליברה, במחירים שוטפים - לפני גבייה לקרן צבירה

סיכום ארצי של עונת הכותנה 2022

יונתן עמנואל – ממ"ר כותנה, שה"מ

כללי

בשנת 2022 נמדד היקף מזרע הכותנה בכ-85 אלף דונם. היקף זה היווה 'קפיצת מדרגה' והיפוך מגמה מהשנים האחרונות, כשבשנת 2021 הסתכם השטח בפחות מ-27 אלף דונם, ואילו בשנת 2015 נזרעו 100 אלף דונמים בישראל. הסיבות העיקריות להגדלת כמות המזרע בשנה החולפת היו מחיר הכותן שזינק בעקבות השפעות הקורונה על השוק, ומלחמת רוסיה-אוקראינה שהגיעה לפתחנו בתחילת שנת 2022. בעקבות המחיר הגבוה חזרו לענף מגדלים רבים, שביניהם גם כאלה ששנים רבות לא עסקו בגידול הכותנה, והצטרפו גם מגדלים חדשים רבים. העונה החלה עם תקוות רבות בקרב המגדלים וכל העוסקים בענף. את הגידול בעונה זו ליוו בעבודה קשה המדריכים ואנשי מועצת הכותנה, ובמרבית החלקות התוצאות התבטאו ביבולים טובים. כמו כן, נראה שכולם הפנימו שלגידול כותנה נדרשת מקצועיות רבה, יותר מגידולים אחרים.

מהלך העונה

תנאי האקלים, ששררו בעונת הגידול 2022, היטיבו בסך הכול עם גידול הכותנה, זו שנה רביעית ברצף, ולכן חלק ניכר מהשדות הניבו יבולים יפים, בעיקר במרכז ובחלקים הדרומיים של הארץ. העונה התאפיינה בתחילתה בגל קור בחודש מרס, לאחר מכן באפריל חם מעט מהרגיל, ובהמשך בטמפרטורות המתאימות לגידול. בזמן חודשי הקיץ התברכנו בטמפרטורות הרגילות לעונה, ללא אירועי שרב וחום קיצוניים, דבר שהיטיב עם הצמח בעת מילוי ההלקטים. בסוף העונה היו החודשים ספטמבר ואוקטובר קרים מעט ולחים מהרגיל באזור החוף, והדבר פגע, כפי הנראה, ביעילות השילוח ובכושר הקטיף. השנה ידוע אמנם על חלקות מעטות שנפגעו ממקרופומינה, אך אלה שנפגעו 'חטפו' כהוגן. עונת הקטיף החלה במועדה הרגיל, אולם חלקות שנכנסו לקטיף מאוחר, סבלו מגשמים מוקדמים. עונת הניפוט הסתיימה מאוחר בעקבות העומס הרב על המנפטות, והשנה נצפו גם בעיות באיכות הסיבים.

פימה

שטח מזרע הפימה השנה נאמד ב-77 אלף דונם (המהווים כ-90% מכלל שטחי הכותנה), שמתוכם כ-1500 דונם 'הורים' לייצור זרעי מכלוא.

יבול הסיבים הממוצע הסתכם בכ-211 ק"ג/ד', מה שסימן את השנה כשנת שיא ביבולים. אזורי הדרום וגרנות הניבו יבול ממוצע של 212 ק"ג/ד' סיבים, ובמנפטת הצפון היבול הממוצע היה 210 ק"ג/ד' סיבים. ראוי לציין את היבול (כרב שחור) בגד"ש ש.כ.ל-264 ק"ג/ד', ובגד"ש עין צורים - 259 ק"ג/ד'. עיקר מזרע כותנת הפימה השנה כלל את הזנים: 70-V וגולית-6. הזן 70-V הניב יבול גבוה מעט בממוצע מהזן גולית-6. חלקות בכרב שחור הניבו יבול ממוצע של כ-213 ק"ג/ד', וחלקות דו-גידול, יבול ממוצע של כ-188 ק"ג/ד'.

מכלוא בין-מיני

שטח כותנת המכלוא - אקלפי - עלה גם ביחס לשנה הקודמת והסתכם בכ-6.5 אלף דונם, לעומת כ-4 אלפים בעונה הקודמת. יבול הסיבים הממוצע היה 197 ק"ג/ד', ודמה לממוצע היבול בשנת 2021, אך היה נמוך מהשנתיים שקדמו לה, בעיקר ביחס לשנת 2018, שהיבול הממוצע הסתכם בכ-223 ק"ג/ד'. מרבית כותנת המכלוא נזרעה במשקי הדרום. הזן השולט במזרע מזה שנים אחדות הוא YD-1432. ראויים לציין מצטייני האקלפי שמשון רודוי עם 258 ק"ג/ד'.

מחקר

בשנה החולפת תקצבה המועצה עשרה מחקרים בענף במגוון תחומים, כגון הגנת הצומח, גידול, עשבים, השקיה ובעיקר מחלת המקרופומינה. תוצאות המחקרים הוצגו למגדלים בכנס שערכנו בחודש פברואר 2023 במשרד החקלאות בבית דגן. לקראת העונה הבאה בכוונתנו להמשיך בביצוע המחקרים ולערוך גם מחקרים חדשים שזכו לתקציב, בתקווה שיציעו את הענף קדימה.

התפלגות שטחי המזרע באזורי הגידול

סיכום

עונת הגידול 2022 התאפיינה בתוצאות גידול מצוינות לפימה ובתוצאות טובות לזן המכלוא, וזוהי בעצם כבר השנה הרביעית ברצף שבה מתקבלות תוצאות גידול טובות מבחינת מרבית המדדים. באופן כללי, תנאי האקלים בעונת 2022 היטיבו עם הגידול, וכמובן עם יכול הכותן, אך לצד זאת, חלה גם ירידה משמעותית באיכות הסיבים. את התוצאות הכלכליות של הענף בשנת 2022 עדיין קשה לאמוד, מכיוון שהמחיר יורד לאט ואין לדעת היכן ייעצר, אך נשמור על אופטימיות ונקווה שהעונה הבאה תהא טובה ומוצלחת, ושגידול זה ישוב למעמדו כגידול המרכזי בגידולי השדה בישראל. חשוב לציין את הערך המשמעותי הרב של גידול הכותנה במחזור גידולי השדה.

לא נשכח גם את האתגרים העומדים לפתחנו, המתבטאים בייקור משמעותי של התשומות ועלויות הייצור, ובפגעים שעמם אנו מתמודדים, ובראשם הזחל הוורוד ומחלת הקרקע מקרופומינה פזואולינה, אשר עלולים לעתים לפגוע קשות ביבול הכותנה.

לסיום, ברצוני להודות לעופר גורן, שריכז מהפן המקצועי את ענף הכותנה בשנה"מ בשנים האחרונות ופרש לגמלאות. אנו מודים לעופר על כל השנים ומאחלים לו ברכת הצלחה בהמשך הדרך. אני, עבדכם הנאמן, אך נכנסתי ל'נעלי' המדריך וכבר הוטלה עליי המשימה של ריכוז ההדרכה בענף. קיבלתי את התפקיד בשמחה ואמשיך ללמוד ולהתמקצע בתחום. אערוך כמה שיותר ביקורים בשטח ואשמח לשיתוף פעולה מכם.

דונמים 2022

אזור	פימה	אקלה	מכלוא	סה"כ
רמת הגולן	635		125	760
גליל עליון ותחתון	3,345		3,345	3,345
גליל מערבי	11,260		300	11,560
יזרעאל + גלבע	27,020		840	27,860
גרנות	5,219		290	5,509
דרום	16,513	490	4,255	21,258
נגב	12,801	1,144	630	14,575
סה"כ ארצי	76,793	1,634	6,440	84,867

התפלגות היבול באזורי הגידול

יבולי סיבים ק"ג/ד' - 2022

אזור	פימה	אקלפי
רמת הגולן	183	168
גליל עליון ותחתון	214	
גליל מערבי	199	194
יזרעאל + גלבע	214	204
גרנות	203	199
דרום	194	201
נגב	249	215
ממוצע ארצי	211	197

סיכום עונת ההדברה – עונת 2022

מיכל אקסלרוד – אנטומולוגית המועצה

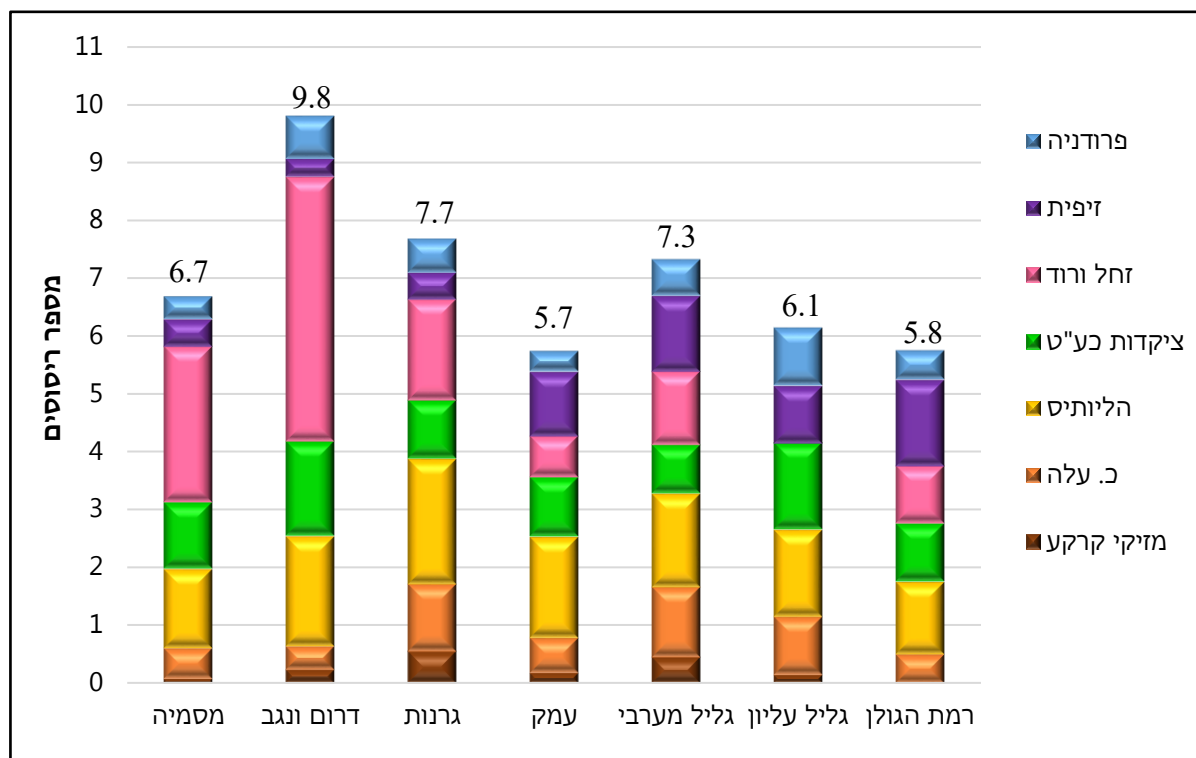
מזרע האקלפי המשיך לרדת והיווה רק 8% מכלל המזרע הארצי, לכן מוצגים הנתונים רק עבור מזרע פימה. יש לציין כי לא היו בעיות הדברה מיוחדות במזרעי האקלפי.

באיור מספר 1 מוצגים הריסוסים עבור כל מזיק לפי כל שטחי מזרע פימה. אפשר לראות שבאזור הדרום עיקר ההדברה מופנית להדברת הליותיס והלקטית ורודה. יש לציין כי חלק מהריסוסים כנגד הלקטית ורודה ניתנים כשילוב לחומר נוסף ולכן הם מניעתיים ולא דווקא מעידים על רמות האוכלוסייה בשטח. באזור הצפון, עיקר הריסוסים היו מופנים להדברת הליותיס וזיפית.

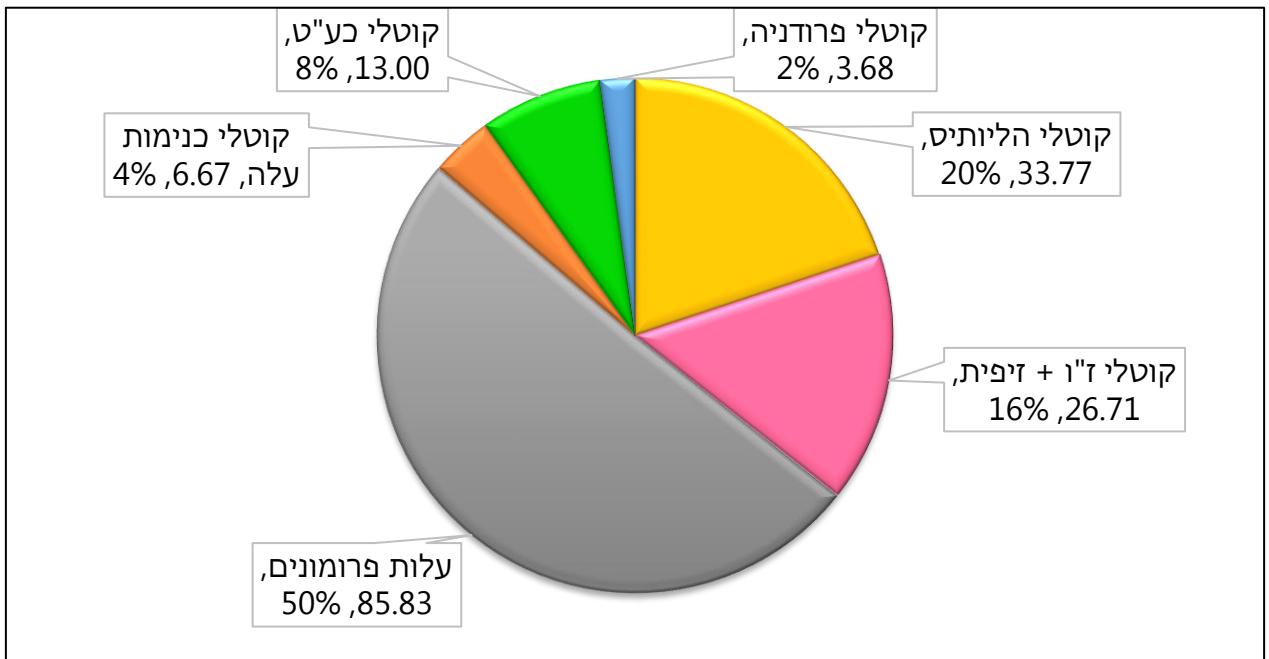
מספר הריסוסים הארצי הממוצע של שטחי הפימה היה 7 ריסוסים, ירידה של ריסוס אחד בהשוואה לשנה שעברה.

עונת 2022 היתה עונה נוחה וללא בעיות מיוחדות מבחינת מזיקים. תחילת העונה התאפיינה בנגיעות נמוכה מאוד **במזיקי קרקע** ובמעט **כנימות עלה** ברוב האזורים בארץ. הנגיעות **בהליותיס** היתה נמוכה מהעונה שעברה. הטיפולים היו יעילים וברוב אזורי הגידול היו בין ריסוס אחד לשניים. הנגיעות **בציקדות וכונימות עש** היתה נמוכה והטיפולים כנגדם היו יעילים. **פרודניה** השנה "הרימה ראש" והיו יותר טיפולים כנגדה בהשוואה לשנים קודמות.

גם השנה ההלקטית הורודה הופיעה מאוחר, רמות המזיק נשמרו נמוכות לאורך עונת הגידול. אפשר היה לראות עלייה בנגיעות במזיק בחלקות של זריעה מאוחרת מאוד (סוף אפריל- תחילת מאי) וליד מקומות שאוחסן בהם קש כותנה. באזורים שלא הוסיפו פירתרואידים לריסוסים מוקדמים אפשר היה לראות עלייה **בזיפית**, ואף היו טיפולים מכוונים להדברתה.

איור מס' 1. מספר הריסוסים למזיק לפי אזורים (ללא יישום פרמונים).

איור מספר 2. עלויות (ש"ח) תכשירי ההדברה לפי קבוצות תכשירים בשטחי המדגם בפימה.

עונת 2022 היתה עונה נוחה, עם לחץ מזיקים נמוך וכמעט שלא היו בעיות של מקרופומיגה, מלבד חלקות בודדות. מרכיב עלויות ההדברה הינו עדין משמעותי עבור המגדלים, בעיקר יישום הפרומונים. יש בידנו את הכלים להתמודד עם ההלקטית הורודה, ולכן אנחנו צריכים לעשות זאת בכל האמצעים העומדים לרשותנו. הכלי המרכזי שעומד לפנינו הוא סניטציה וטיפול בכותנה לאחר הקטיף ופינויו באופן אחראי.

לפי מדגם של 55% משטחי הפימה בארץ, עלויות תכשירי ההדברה היו 170 ש"ח, ירידה של 2 ש"ח לדונם. למרות הירידה בנגיעות בהלקטית ורודה, עיקר עלויות ההדברה מופנות למזיק קשה זה, עם 66% מעלויות ההדברה בפימה. 20% מעלויות ההדברה הוקדשו להדברת ההליותיס. להדברת כנימות עלה הוקדשו 4% ו-8% להדברת כנימות עש ומוצצים אחרים. לצורך הדברת פרודניה הוקדשו 2% מעלויות ההדברה.

סיכום עונת המיון - 2022

מתניה צונץ – מנהל המכון למיון כותנה

בקטיף, "התעוררות" מחודשת של צמחי הכותנה לפני הקטיף (וכדומה), בעיית לחות גבוהה בגליליות שהגיעה מעלים ירוקים בקטיף, קטיף בלחוויות גבוהות וכמובן, אחסון לקוי של גליליות עד לניפוט. הגבר מתבטא בטבלה בעלייה באחוזי המיון הנמוכים (30, 40, 60, 90). מסקנות לגבי ההתמודדות העתידית עם בעיות כאלו יופקו ונמשיך ללמוד את המקרים החריגים ולנסות לצמצם תופעות כאלו בעתיד, אולם, הדבר דורש התגייסות של כל במעורבים בדבר.

עדינות זני הפימה (איור מס' 1) השנה בדומה לשנה שעברה, התחלקה באופן די שווה בין שתי קבוצות עדינות עם נטייה קלה לקבוצת העדינות הגבוהה יותר מהשתיים (טווח עדינות 4.2-4.49). הדבר די הגיוני בהתחשב ביכול הסיבים הגבוהה השנה. כמו כן, ניתן לראות אחוזים קטנים עד זניחים בטווחי העדינות הנמוכה, דבר הנובע מכמות קטנה של כותנה בקטיף שני ומצביע בין היתר על העובדה שמחלת המקרופומינה עדיין קיימת בחלקות מסוימות.

מבחינת חוזק הסיבים, ניתן לראות יציבות (איור מס' 2) בזני הפימה המובילים, עם מגמה מאוד ברורה של שיפור מתמשך בחוזק הגבוה (מעל 43 גר/טקס) וממוצע חוזק ארצי של 43.8 גר/טקס (לעומת 43.6 בשנה הקודמת).

אקלפי - היקף מזרע מעט יותר גדול משנה שעברה (6,000 דונם לעומת 4,000) עם איכות הסיבים הגבוהה ביותר בשנים האחרונות (טבלה מס' 2). יכול הסיבים הממוצע עדיין נמוך ועמד השנה על 197 ק"ג/ד' (כמו בשנה הקודמת), מבחינת חוזק הסיבים ואורכם, אין בשורות חדשות אם כי עדיין יש מקום לבחינת מכלואים שיתנו לנו תוצאות קרובות יותר לזני הפימה.

עונת גידול הכותנה בשנת 2022, התאפיינה באיחור של הזריעות עקב כמויות הגשמים שירדו במהלך החורף ובתחילת האביב, כמו גם גל קור בעשרת השניים של חודש מרץ אשר גרם לעיכוב התפתחות בחלקות שנזרעו מוקדם יותר. פגעי מזיקים ומחלות (זחל ורוד והמקרופומינה בהתאמה), היו די זניחים ולא גרמו להשפעות על איכות הסיבים. עונת הקטיף התאחרה עקב הגידול המשמעותי בדונמים שנזרעו והסתיימה לקראת סוף חודש נובמבר. העלייה בכמות הדונמים הביאה לעונת ניפוט ומיון ארוכה מהרגיל (כחצי שנה) עם בעיות איכות שונות (על כך בהמשך). עם זאת, יכול הפימה הממוצע הארצי עמד השנה על 211 ק"ג סיבים לדונם. בנוסף, נזרעו השנה כ-1800 דונם פימה אורגנית עם יכול ממוצע של כ-160 ק"ג/ד'. גם השנה מזרע זני הפימה התבסס על שני הזנים עיקריים: V-70 וגלית 6 ועמד על כ-75,000 דונם ומזרע זני המכלוא עמד על היקף של כ-6,000 דונם. בנוסף, היקף מזרע זני "הורים" למיניהם וזנים "שונים" עמד על כ-3,000 דונם.

עונת המיון ארכה כ-6 חודשים, במהלכה מוינו מעל ל-75,000 כריכות: מעל ל-69,000 כריכות פימה (מייצגות ייצור של כ-15,800 טון סיבים), מעל ל-5,400 כריכות אקלפי (המייצגות ייצור של כ-1,200 טון סיבים) וכ-1,000 כריכות אקלה (המייצגות ייצור של כ-220 טון סיבים).

מיוני הפימה של העונה מובאים בטבלאות מס' 1 ו-3. מתוך הטבלאות ניתן לראות ירידה חדה בטיב הכותנה (מיון 20). להערכתך, הדבר נובע משילוב של מספר גורמים; עונת קטיף תחומה בזמן מוגבל עם עלייה משמעותית בהיקף השטח שצריך לקטוף הוביל לכך שחלק מהחלקות לא היו מוכנות לקטיף כמו שצריך (מסיבות שונות- שלוכים, איחורים

טבלאות מסכמות

טבלה מס' 1: פימה השוואת איכויות (%), רב שנתי

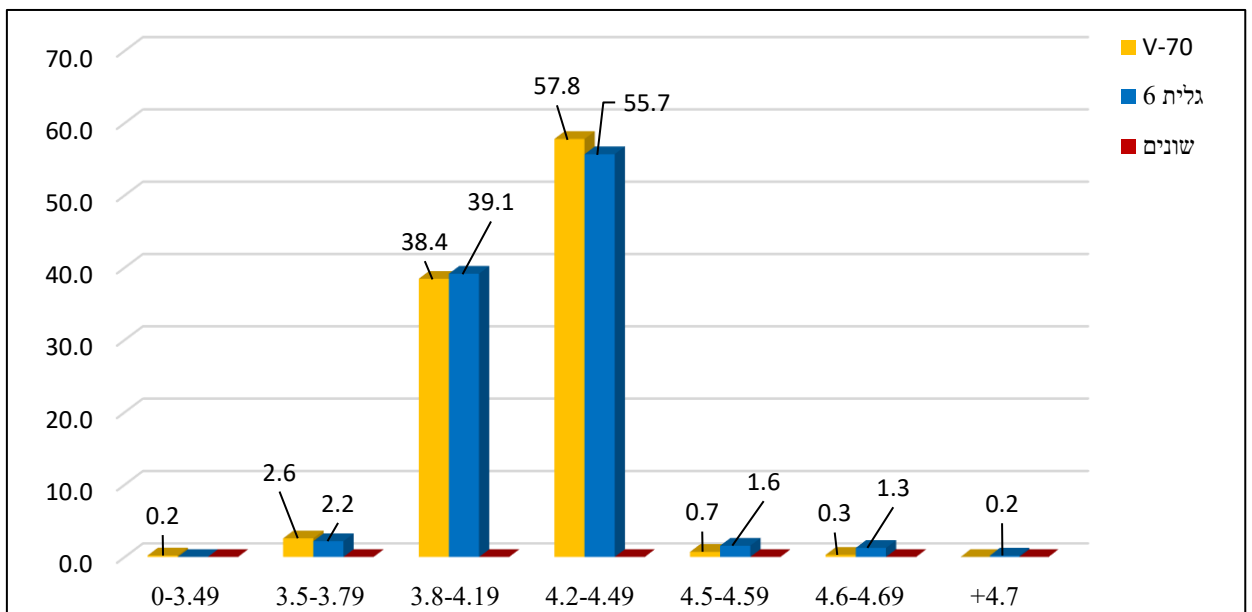
מיון	2018	2019	2020	2021	2022
20	73.9	88.9	90.5	89.0	75.4
30	22.0	7.7	8.8	7.8	19.0
40	3.5	2.7	0.7	2.8	4.6
60	0.6	0.7	0.1	0.2	0.9
90	-	-	-	0.3	0.1

טבלה מס' 2: אקלפי השוואת איכויות (%), רב שנתי

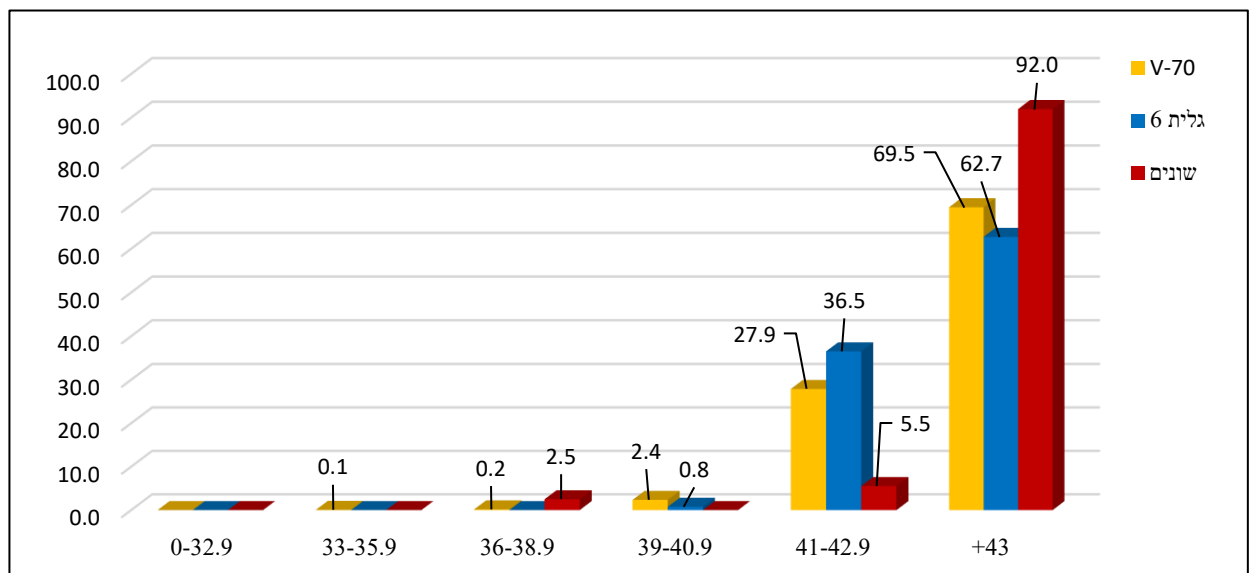
מיון	2018	2019	2020	2021	2022
20	82.6	77.7	77.0	86.7	89.2
30	14.8	16.4	12.8	10.8	6.1
40	2.5	4.5	9.7	2.0	2.2
B.G	0.1	1.4	0.5	0.5	2.6

טבלה מס' 3: פימה- סיכום אזורים

חוזק	עדינות	אורך	טיב	% סיבים	אזור
43.38	4.18	1.51	24	32	גליל עליון
43.34	4.14	1.49	23	33	גליל תחתון
44.12	4.26	1.50	22	33	רמת הגולן
44.71	4.22	1.48	25	33	גליל מערבי
42.93	4.19	1.47	22	32	עמקים מזרחיים
43.79	4.25	1.49	22	33	עמק יזרעאל
44.36	4.26	1.51	26	34	עמק חפר
42.99	4.15	1.48	26	34	מרכז
43.41	4.19	1.48	23	33	שפלה
42.85	4.10	1.48	25	34	נגד ודרום - מערב
43.09	4.29	1.48	22	33	נגב ודרום - מזרח

איור מס' 1: פימה- התפלגות עדינויות לפי זנים (%) (מיבול סיבים לכל זן)

איור מס' 2: פימה- התפלגות זן וטווח חוזק לפי יבול סיבים לזן (%) (מיבול סיבים לכל זן)

סיכום יבול והישגים – עונת 2021

יונתן ספנסר – רכז פרויקטים BCI, 250 ו"חקלאות וקיימות"

מניתוח היבולים הממוצעים למשק, הבדלים קיצוניים בין מגדלים. בין אלו שהשיגו יבול הפסדי של 150 ק"ג/ד' ופחות לאלו שעומדים על 240 ק"ג/ד'. ומעלה ממשיך להטריד.

בין הסיבות להבדלים קיצוניים אלו ניתן למנות את מחלת המקרופומינה שכלל לא נעלמה מהשטח, וסיבות נוספות כגון ההבדלים בתנאי הגידול במשקים שונים: אקלימית, רמת נגיעות בפגעים, רמת הביצוע החקלאי בשטח ובוודאי גם סיבות שאיננו יודעים להצביע עליהם.

בהקשר זה "עמידות השדה" של האקלפי בולטת לטובה: הסבילות לתנאי יובש, למקרופומינה, ולעונת הגידול הקצרה יותר המיטיבה עם זן זה בהקשר של הוצאות הדברה והוצאות ייצור בכלל. ומכאן שהכושר להשיג יבול באקלפי יציב יותר, אם כי כאמור היה באופן יחסי נמוך השנה.

סימן להצלחה ענפית מעבר ליבול ואיכות גבוהים היא היכולת לייצר יבול במגוון תנאים על ידי כלל המגדלים.

תנאים אלו הם האקלים החם, הפוקד אותנו מזה מספר שנים ברצף, מסימני שינויי האקלים הגלובלי, המקרופומינה שלא נעלמה מהשדות, זחל ורוד שמחזורי חייו מושפעים מהטמפרטורה, ואף אתגרים בחזית הטיפוח ועליה בדחופות הצורך בפיתוח זנים עמידים יותר לחום ועקות נוספות.

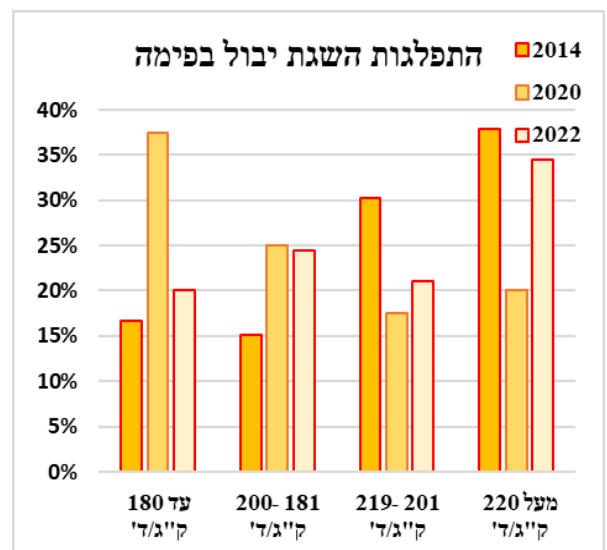
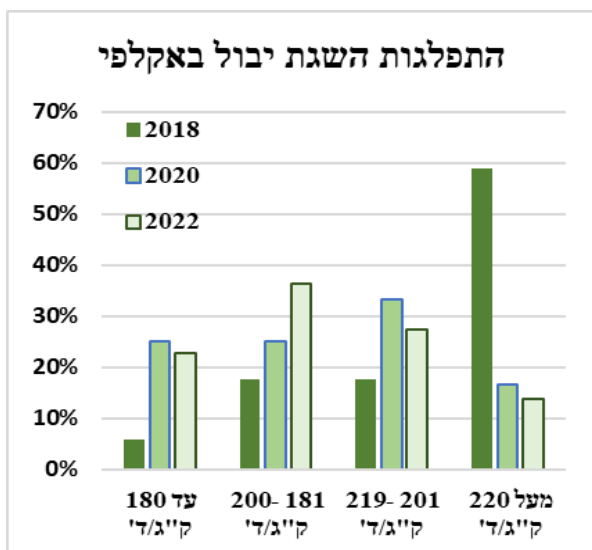
2022 תיזכר כשנת התאוששות של גודל המזרע לכ- 85,000 דונם על רקע נסיקה של מחירי הפימה בשוק העולמי. במקביל, הענף ממשיך מסורת של ניתוח התוצאות במטרה ללמוד ולהשתפר.

יחד עם מזרע בהיקף גבוה ואף מספר מגדלים חדשים, כולל חזרה של מספר מגדלים מרמת הגולן לקהילת המגדלים, שנת 2022 הייתה טובה מבחינת תוצאות היבול ובמיוחד בזן פימה. גם השנה הזו אקלפי הניב פחות מרמתו בשנים קודמות. יתכן שירידה זו קשורה להקצאת אקלפי שעומד איתן בתנאים שוליים לחלקות בעייתיות ולחלקות דו-גידול.

היבול הממוצע הארצי בפימה - על שטח של כ- 76,800 דונם עמד על 211 ק"ג/ד', כאשר באקלפי היבול על 6,400 דונם עמד על ממוצע של 197 ק"ג/ד' בלבד בממוצע ארצי כולל – דומה לרמתו בעונת 2021.

בפימה מעל חצי (55%) מהמגדלים השיגו יבול גבוה מ- 200 ק"ג/ד', צעד נוסף לקראת השגת ממוצע ארצי של 250 ק"ג/ד' סיבים בארץ. בזן זה (35%) מהמגדלים השיגו מעל 220 ק"ג/ד' סיבים לדונם.

סיכום התפלגות הישגי מגדלים בעונת 2022 לעומת 2020 ו- 2014 בפימה ולעומת 2020 ו- 2018 באקלפי, מוצגים מטה.

דו-גידול:

מצטייני פימה (יבול מעל 200 ק"ג/ד')

מגדל	יבול סיבים (ק"ג/ד')
יבנה	235
גדש ש.כ.מ.	226
גדש הר חברון	223
יפעת	213
גדש ש.כ.ל	211

מצטייני אקלפי (יבול מעל 220 ק"ג/ד')

מגדל	יבול סיבים (ק"ג/ד')
גדש חפר	225

ברכות למצטיינים שמהווים דוגמה ליכולות ביצוע, ומדגימים את מימוש פוטנציאל היבול שניתן להשיג בגידול כותנה.

במקביל להישגים אלו, מגמת התפתחות היבול של סיבי הכותנה בישראל מראה שנכון להיום בכל שנה ממשיכים להתווסף כ-1.82 ק"ג/ד' סיבים ליבול הפימה ו-0.74 ק"ג/ד' סיבים ליבול האקלפי, בממוצע.

שיפור מתמשך זה הוא תוצאה של מעשי ידי אדם ובהם מקצועיות והקפדה בגידול, פיתוח זנים, מחקר ופיתוח, יישום טכנולוגיות ושיטות, הקפדה והתמדה על מצוינות לכל אורך שרשרת הייצור.

אנו מאחלים הצלחה למתמידים בגידול בכל הזנים גם 2023 ולהבא!!

בכל החזיתות הללו הענף חייב להמשיך ולפועל ובכולם לעשות מאמצים מוגברים למציאת פתרונות, והם פרויקטים לפיתוח המלצות למגדלים, מחקר ופיתוח בתחומים עיקריים, וטיפוח מתמשך להתגברות על האתגרים והעלאת היבול והרווחיות.

גם השנה – עונת 2022, נציין את המגדלים המצטיינים בכל אחד משני הזנים העיקריים ובאבחנה בין כרב שחור לבין דן-גידול:

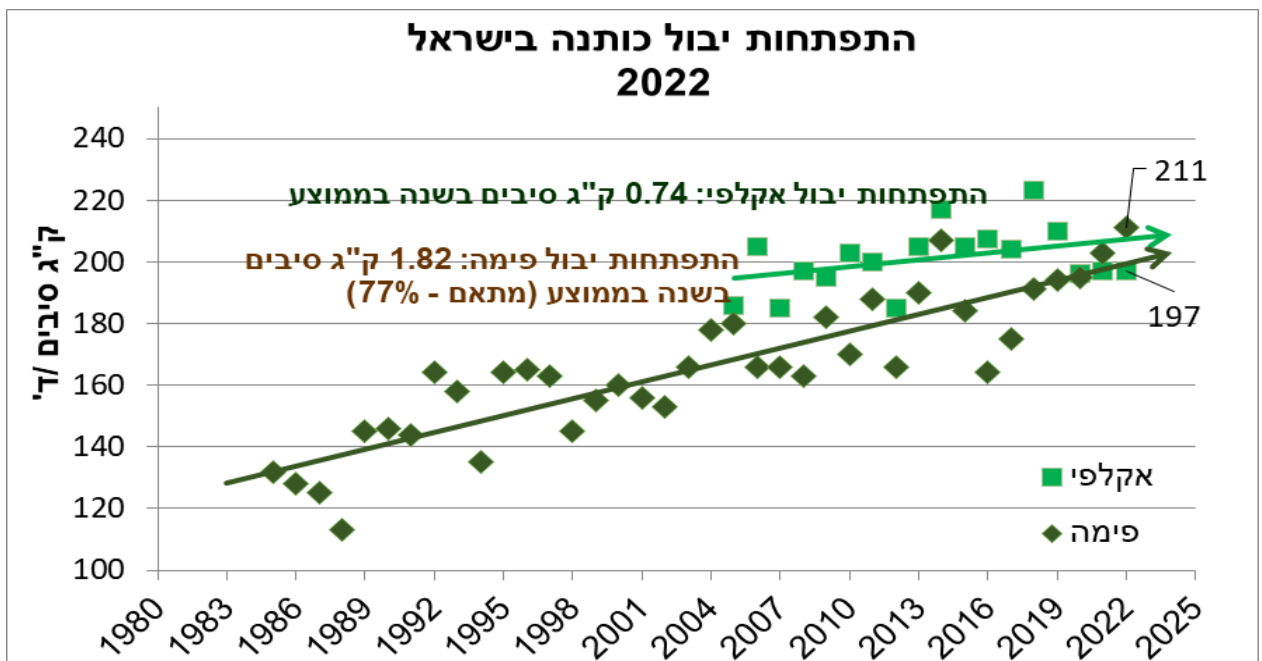
כרב שחור:

מצטייני פימה (יבול מעל 240 ק"ג/ד')

מגדל	יבול סיבים (ק"ג/ד')
גדש ש.כ.ל	264
עין צורים	259
גדות	253
רודוי שמשון	251
גדש שקמה	250
יבולי גשר	244
יבנה	243
גדש אבטה	242

מצטייני אקלפי (יבול מעל 220 ק"ג/ד')

מגדל	יבול סיבים (ק"ג/ד')
רודוי שמשון	258
גדש אבטה	223
גדש עציון	217
צבר קמה	212
יבנה	212

להטמעת נהלים, הנחיות ותרבות ארגונית לשמירה על מגוון ביולוגי.

הצעותינו, אשר כוללות פיתוח פרוטוקול ניהול סביבתי של מגדלים בנושאי גידול כותנה תוך מודעות ופעולה סביבתית התקבלו על ידי שני הארגונים והן יצאו לדרך במהלך 2020 ונמשכו בעונת 2021 ו-2022. התכנית החדשה הינה הרחבה של תכנית זו והיא תצא לפועל ב-2023.

המלווה של ענף הכותנה והעומד בראש צוות פיתוח הפרוטוקול מטעם "טבע-ביז" הינו ד"ר גיא רותם – אקולוג ותיק ובעל משרד המתמחה בתחום.

לעת עתה מתבצעת פעילות ותצפיות שטח שמטרתן מניעת סחף קרקעות כמו גם חידוש מגוון המינים בשולי שדות תוך פיתוח פרוטוקול התנהלות עבור מגדלים.

השנה הוגשו כמו גם הצעות מחקר והפיתוח לקרן המחקרים של-BC. הצעות אלו הוגשו מטעם המועצה על ידי לירון ישראלי, אקולוג ממכון דש"א ואוניברסיטת ת"א ומנהל "אדמה חיה" אשר ינהל פרויקט מקביל ומשלים שמטרתו לחקור ולבדוק ממשק של גידולי כִּסְוּי כחלק ממחזור הגד"ש. במסגרת הפרויקט יבדקו חלקות פיילוט שבהם ייזרעו תערובות זרעים של מגוון צמחי כִּסְוּי במטרה למנוע סחף ולשמר קרקע, להחזיר ולקבע פחמן באדמה ובתקווה לתועלות נוספות כגון מניעת שיבוש בעשבים, חסכון בשימוש בדשנים ועוד.

לצד יתרונות השיטה יש אתגרים שיעמדו למבחן והם הכנה לזריעה בנוכחות שאריות צמחי כִּסְוּי, זריעה בשלף, אבדן רטיבות קרקע, עיבודים ושכלול ממשק אי-פליחה.

עבודות אלו פותחות הזדמנויות לפיתוח תדמית של קיימות בגידול, והמועצה בודקת את האפשרות לקבל תקן של Regenerative Agriculture, תקן המתפתח בעולם והמוכר בהקפדה של מרכיבי קיימות.

פיתוח פרוטוקולים אלו כמו גם עקרונות וקריטריונים בעלי ההכרה העולמית של ה-BC לקידום הקיימות צפויים לשקם את המוניטין של הכותנה כמוצר בר קיימא עבור הענף ועבור משתמשי הכותנה בעולם כולו.

ייצור ואספקת "כותנה משופרת" מישראל פותחים הזדמנויות חדשות לכותנה הישראלית, ובהם, אספקה לקניינים מובילים וחשובים. לפיכך, כניסה לייצור "כותנה משופרת" יזידותית לסביבה מתאימה כמסגרת למיתוג ולשיווק כותנה ישראלית משובחת – ELS Better Cotton ובכלל זה הכרה, שיפור תדמית, הגדלת חוג הלקוחות, מכירות, ואף אפשרות לגביית מחיר עבור מותג כותנה מיוחד ואיכותי בעתיד.

לפרטים נוספים בנושאי קיימות בכותנה:
<http://bettercotton.org>
<https://tevabiz.org.il/about/>
<https://www.renature.co/what-is-regenerative-agriculture>

כחלק ממאמציה לשפר את תפיסת איכותה ושוויה של הכותנה הישראלית בשוק, מועצת הכותנה השלימה כבר מעונת 2015 את הצטרפותה לארגון BC (Better Cotton) "היוזמה לכותנה משופרת" והמועצה נחשבת כיום ל-"שותף אסטרטגי" של BC. המשמעות היא שארגון BC מכיר בתקן גידול הכותנה הישראלית ולפיכך הענף רכש את הזכות לנהל עצמאית את העמידה בתקן ובבקרת נהלי הגידול והניהול של ייצור וטיפול בכותנה הישראלית מהשדה דרך מחסני הכריכות ועד השוק תוך שהכותנה תיחשב כותנת BC.

ההכרה בערכי BC וההבנה שערכי קיימות הם בעלי חשיבות לענף ולסביבה, הם שהביאו את הנהלת המועצה להחליט על קידום פעילותה בתחום העיסוק בקיימות ולהעלות את מודעות המגדלים והענף כולו לחשיבות הנושא.

כרקע, הכותנה היא עדיין הסיב הטבעי החשוב והנפוץ ביותר בתעשיית הטקסטיל של ימינו. כמו גם, זהו גידול מחזור חשוב ביותר למגדלים אצלנו ובמדינות רבות בעולם, גדולות כקטנות.

היסטורית, הכותנה ידועה לשימצה בעולם, וזהו האתגר הסביבתי של שלה. הכותנה נתפשה כגידול צמא, האחראי לדלדול משאבי המים הטבעיים בעולם; צריכת מינורים מאסיביים של כימיקלים רעילים, המואשמת בשיבוש מערכות אקולוגיות ופגיעה בבריאות האדם; וכמי שמנצלת עבודה זולה הקשורה לעיתים בעבודה בכפייה.

לא עוד. בעשורים האחרונים תוכניות מחקר ופיתוח כותנה ברחבי העולם הובילו להפחתה דרמטית בשימוש בקרקע, ובאבדן קרקעות, בחסכון בשימוש במים, בשימוש יעיל באנרגיה ובירידה משמעותית ביישום כימיקלים בעזרת הביוטכנולוגיה ומעבר להדברת מזיקים משולבת. הכותנה הופכת ביתר שאת לממוכנת ברחבי העולם, והצורך בעבודת כפיים אינטנסיבית הולכת ופוחתת.

זאת ועוד. התובנה בשנים האחרונות, שסיב סינטטי איננו מתכלה כלל ועיקר, והצטרפותו בסביבה הימית והיבשתית ונזקיו הם בנסיקה, מאירה את הכותנה באור חדש וחיובי כסיב טבעי ובר קיימא.

עם אחיזה בתקן קיימות ממקום של אמונה בערכיה, וגם על רקע שינויי האקלים והשפעותיו העומדים לפתחינו, הגיע העת לפעול במישור הסביבתי כמו גם לרענן את מוניטין הכותנה כגידול בר-קיימא ויזידותי לסביבה.

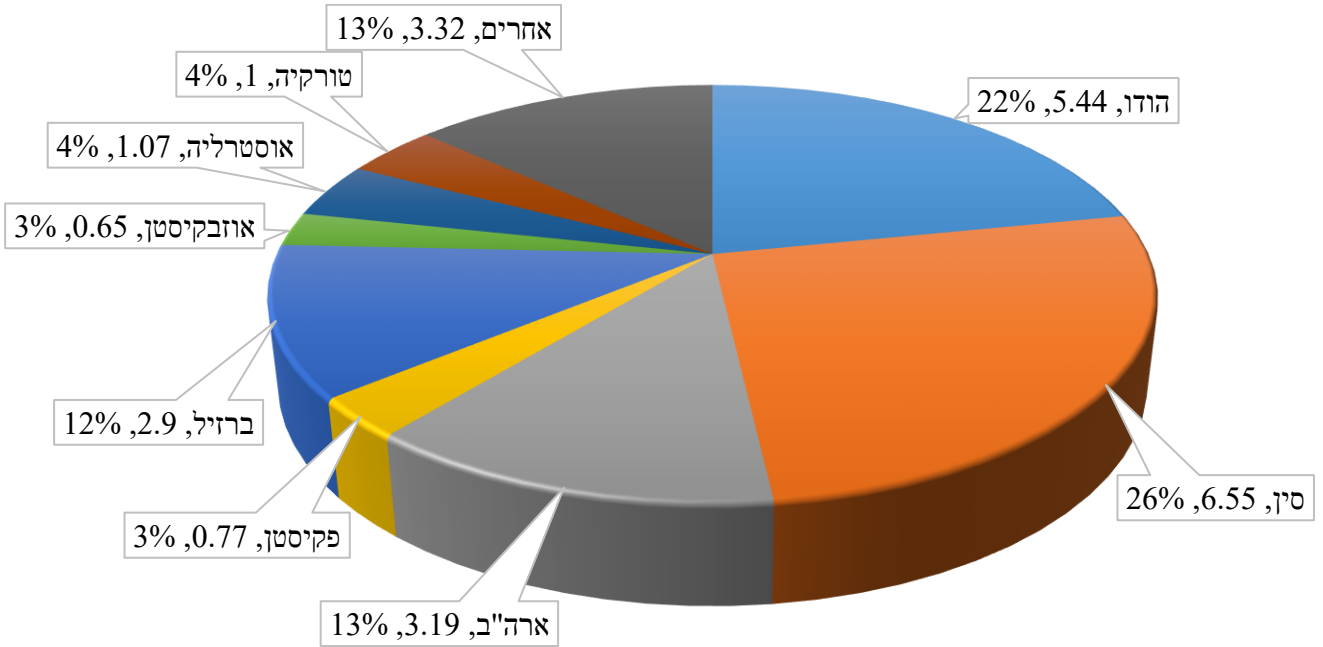
כבר ב-2020, כחלק ממאמץ זה מועצת הכותנה נרתמה והגישה תוכניות פעולה למימון פעילות "כותנה וסביבה" הן ל-BC אשר הקימה קרן לטובת הנושא, כמו גם ל-"טבע-ביז".

לקראת עונת 2023 המועצה מרחיבה את פעילותה בתחום תקני הקיימות והוגשה הצעה לתוכנית מורחבת לפיתוח קיימות בחקלאות בתחום של שימור קרקע ומניעת סחף במסגרת פרויקט מחודש של "טבע-ביז". התוכנית תנהל על ידי צוות צב"ר קמ"ה ושותפים בה ארגוני הסביבה – החברה להגנת הטבע והרט"ג, רשות הניקוז כמו גם האגף לשימור קרקע במשרד החקלאות ושה"מ.

"טבע ביז" הוא מיזם עסקים וטבע, בהובלת החברה להגנת הטבע ובשיתוף חברות מובילות במשק, המשרד להגנת הסביבה ורשות הטבע והגנים.

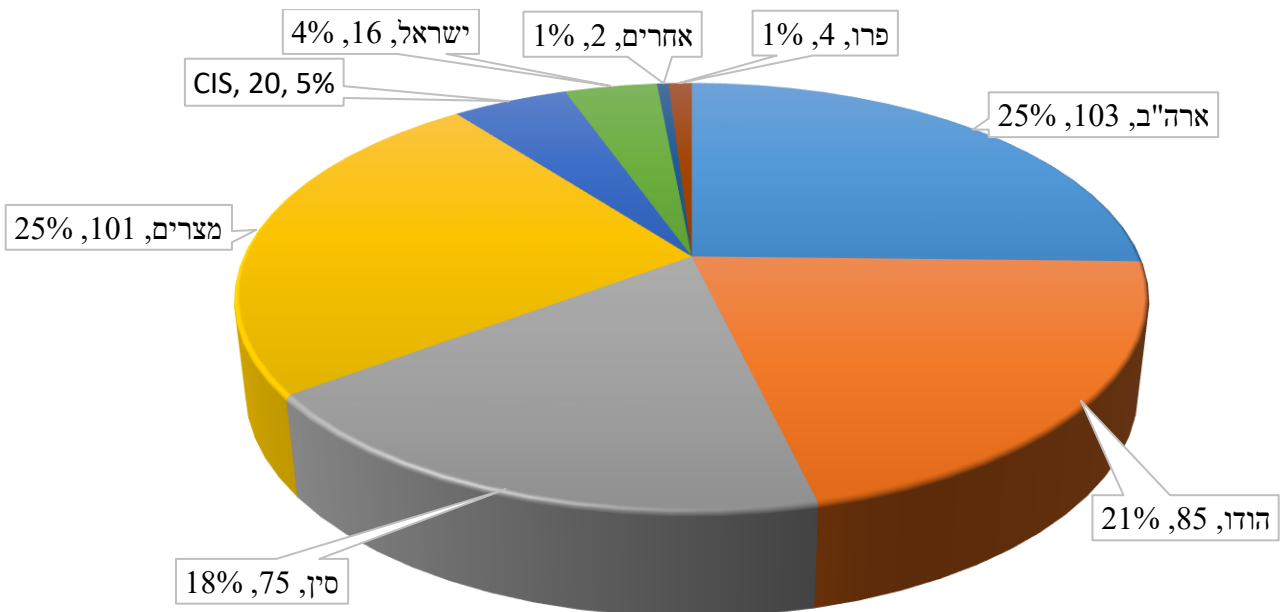
המיזם מציע לחברות עסקיות כלי ניהול, פרוטוקול דיווח לתחום המגוון הביולוגי, ותמיכה בקידום תהליכים ארגוניים

ייצור עולמי של כותנה
בעונת 2022
24.89 מיליון טון

Cotlook February 2023

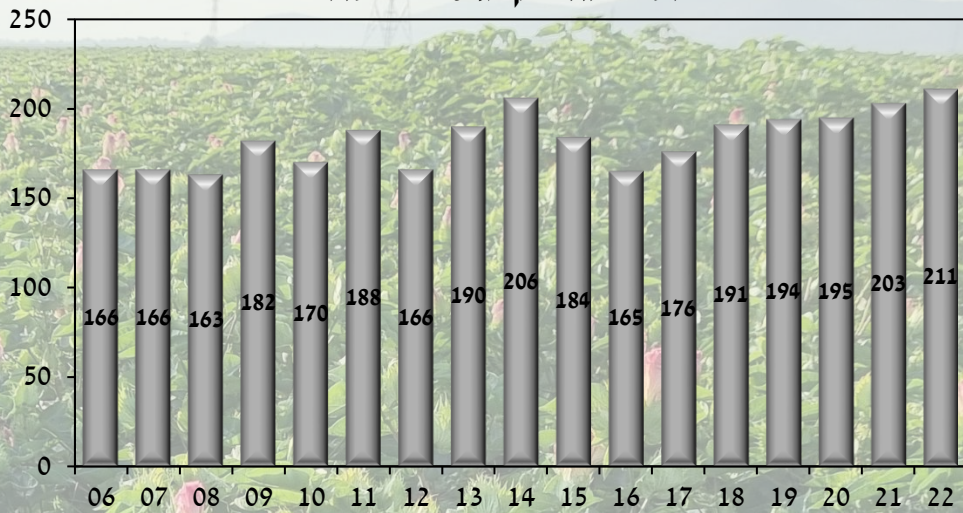
ייצור עולמי של כותנה
ארוכת סיב
בעונת 2022
סה"כ 406 אלף טון

Cotlook February 2023

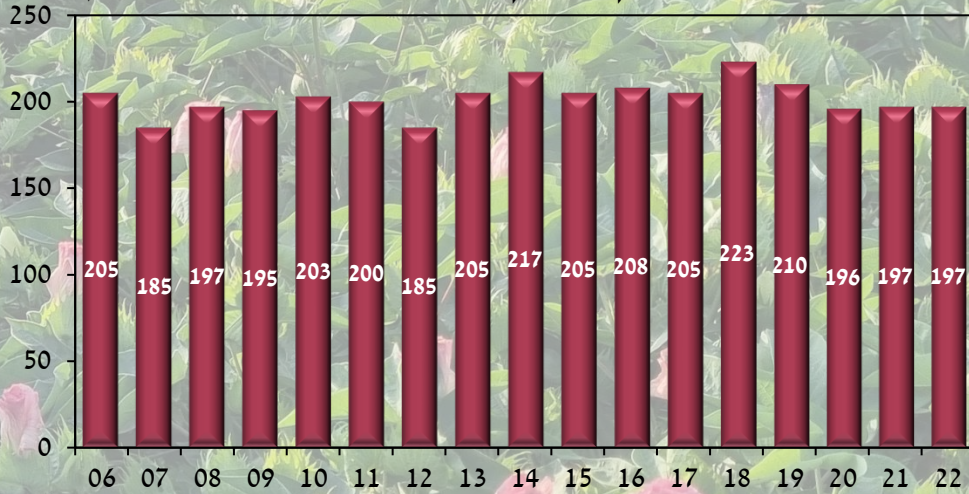
ק"ג/ד'

יבול פימה - ק"ג סיבים לדונם

ק"ג/ד'

יבול אקלפי - ק"ג סיבים לדונם

אלפי דונם

סה"כ שטח הכותנה בישראל - אלפי דונם

